

“Men adam däl, men bir guş”

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 26 январа, 2025

“Men adam däl, men bir guş” «MEN ADAM DÄL, MEN BIR GUŞ

Her gün uly ýoluň
sokmaga dönüp,
daş şäherden alyp gider baş bitin,
her agşam ýaýylar seniň alnyňda,
howuň basýan uçgyraksyz gözýetim.
Kä gülesiň geler,
kä... gelmez agyň –
göýä, gözleň guran hana mysaly,
ýumruklaryň syzlar jübiň içinde,
sen henizem kiçi,
bu älem – uly.
Başa düşdi söýgi, dostluk söwdasy,
ynamy eliňden çekip aldylar.
Zybanyň ýerine bir bölek demir,
köňlüňe şübhedir güman saldylar.
Neçün beýle boldy?
Heýkele meňzäp,
Duýgusyz nazaryň dikýäň sähere,
diňe Annasynyň barlygy sebäp
Robinzon bagtly höwes edere.
Eýsem-de geň dälmi,
rejäňde däl-de,
hyýalyňda bir geňsi saraý salsaň,
adamdan mygylllyk uly şäherde,
adamlary bir görmäge zar bolsaň.

Batyrlyar ölmändir jeň meýdanynda,
bary heläk bolan hyýanatlardan;
meýmirände şirin düýşleň goýnunda,
ýa zäher berilen zyýapatlarda.
Ýeke tymsalda hem batyr ýigidi,
ýüz kelleli aždar iýmändir asla,
dagy talhan eden ýowuz döwlere,
eýgertmändir müň hileli albassa.
Bary heläk boldy hyýanatlardan,
baryna ýeňsedan uruldy hanjar.
Owal-ahyr şudur olaň ykbaly
Bu jepakeş,
Bu gadymy zeminde.
Il mertleri ýykylsa-da her gezek,
kebzedan sanjylan namart tygyndan,
Gaýtadan direlýän ýalydy, göýä,
her bir çagajygyň garaçygynda.

Ynan,
rowaýatlar ýalan sözlemez,
nämakul söz çykamaz halkyň dilinden.
Bir batyr hem ölmändi jeň içinde,
Mert ärler ýogaldy namart elinden.

• GÜNLERDE BIR GÜN

Göýä, bir kyýamat gopdy dünýäde—
ynjalmady kalp elene-elene—
baglaň aňyrsynda,
göm-gök meýdanda
jürküldäp ýatyr bir gyzyletene.
Daşlap gaçdyrdymy bezzadyň biri,
Ýa-da höwürtgeseň bozdumy şemal?!
Entek bekemänkä ganaty-peri
Asman yşky uçurandyr, ähtimal.
Bilmedim men,
emma ýürek heýjanda,
naşyja gözleri delminip her ýan

garry tal astynda,
ýaşyl meýdanda,
bir etene – çürküldäpjik saýraýar.
Naçar nalasyndan ezildi köňlüm,
pişik, çaykel bolup gelmäňkä ölüm,
baglaň aňyrsyna,
şöhle deý ýyndam,
sandyrap, uzady mähetdel elim.
Guşjagazym,
aýam saňa höwürttge,
häli perwaz öňde, düşme waswasa.
Jahyl kişileri güýmemek üçin,
belki, bir gün
düşersiňem kapasa.
Şonda-da zarlama,
buýsan ýenede,
şahyr ýüregine meňzeýän, guşum,
çaykel, kapasadan doly dünýäde,
güýçli ganat berenine durmuşyň.
Ejizler duş gelse,
diläp gaýraty,
diý, şahyryň sözün dile getirip:
“Eger ganatlaryň bolsa kuwwaty,
Uçsa bolar kapasany göterip”.

• UÇÝAN ADAM

Bara-bara düýşleň artýar gyzygy,
bara-bara gysga düýşi deý guşuň.
Köplenç uçýan,
perwaz çekýär uzaga,
uçýan,
golaý derekleriň çür-başy.
Duýýan,
Tyg deý şahalar tüýdüp,
Öz synamy boýar öz aň ganyma
Ýüregim gabalan guş deý pysyrdar, –

gan örji çaykeller çykar kastyma.
Penjesinde şeýle bir şum halatyň
Ýeriň dartys güýjün ýeňmekçi bolup,
kaka-kaka ýaraty ganatlarym,
müň gezek direlýän,
müň gezek ölüp.
Arş üstünde – mawy reňli älemde
ýer berilen erkin ruhlar düşläre.
Uçup gidebilmen,
Göýä, göwrämi
Görünmez rişdeler baglapdyr ýere.

Penjesinde şeýle bir şum halatyň
ýürek howlukmadan basyp sowuk der
oýanyan.
Geň düşleň ýorgudy hakda
Soň oýlarym uzap aýlara çeker.
Men näme üçin uçýan,
Men nirä uçýan?
Neçün zol-zol gaýtalanýar bu düş-de?
Ýa bir mahal ganatlarym bolandyr,
Ýa pederlem guş bolandyr geçmişde?
Hepdeläp oýlaýan,
Aýlap oýlaýan,
Maňa neçün şeýle ýakynka guşlar?
“Haçandyr bir mahal men guşdum” diýsem,
Siz nämä gülyäňiz, dogan-gardaşlar?!

Men guşdum,
Ot bilen oýnaşan bir guş,
Ahmal ot ýakandyr ganat-perimi.
Ýyllar boýy örtendim men biderek
dörüp, ýanan hakyda depderimi.

Men bir guş
zemine başaşak gaçan,
soňabaka durky ýere höwrügen.
Düşler, bu geň düşler bolsa, gümansyz

galan hakydamdyr küle öwrülmän.
Kä huşumda,
ýanman galan ýadymyň
parçalary sebäp bolýamy ýa-da,
mähelleli şäher köçelerinde
bidin gulajymy ýaýýan howada.
Wah, nirä uçaýyn,
bilmeýän, emma
belki, bilýänsiňiz uka jümenler –
meň bolşuma iç-içinden gülenler?!
Bilseňiz,
şu halat zähere dönüp,
gözlerimden akýar ganly ýaşlarym.
Guş deý bozlap uçdym başyňyz üzre
Guşlugyn unudan, eý, gardaşlarym.

Käşgä ýatlasaňyz,
Dilegim, size
Belki nesipli gün ganat gowşurar.
Bagyşlaýan, mende asla ýok kine,
Çünki men adam däl,
Men bir guşdyryn.

• ÝAGLYJAK

Ýagyşyň üzülen
tarlary kibi,
joşgunly akaba gowşar duýgular...
Misli ygyp ýörün bir bidar nebi–
älemler depämden çaň deý sowrular.
Bu günleriň keşbi galar ýadymda,
galpyldysyz pikrim yzgytsyz darar.
Zulmatyň kömür deý köýen badynda
dilden sypan her söz ideklär dara.
Eştdim men müňläp sedalar ara
şo hüýr gyzyň humaý sesin – ýag ýaly.
Şa idim, bir demde döndüm pukara
alaýyn diýp elden gaçan ýaglygyn.

Nurana ýylgyryş,
Gamza deý nazar,
Sähelçe egilen nahal boýly gyz.
Ah, indi ýanymdan ötse her sapar
Zol-zol elden gaçar durar ýaglygy.
Umman giňliginde akyp sydyrgyn,
kenaryny bozan däli derýa men.
Müň gezek egilip,
ýeke ýaglygy
bir gezende – saňa alyp barýan men.
Aşykdygma göz ýetirdi gör kimler,
Älemiň gözünden neçün pynhan men.
Bütün barlygymy külli älemden
Agtaryp, birme-bir gurnan ynsan men.
Men – pidakär,
özüne gül ýapragyndan
öý-öwzar edinen bir pahyr adam.
Kä guş deý tüneyän bag şahasynda
Kä owazym geler tereň derýadan.
...Ýalyn içre,
Birden, edil ýanymda
peýda boldy köýen nahal boýly gyz,
sähelçe egildi,
alaw goýnunda,
aýagmyň astyna düşdi ýaglygy.

• GÜÝZ GÜNI

Sypyrdy baglar lybasyn,
ýodalar ýene saralar.
Depesinde solgun güýziň
aýlanýar gara gargalar.
Gargalardan doly asman,
gün görünyär ölügsije.
Gargalar däl-de,
gagyldap,
gaýýar tike-tike gije.

• GYZGÜL

Lebi bilen dişläp bägül ýapragyn,
Dyzyny gujaklap otyr gyz gamda.
Ebedi buzlugyň üzüp zynjyryn.
Sähraň epgegine döndüm bir demde.
Şonda ol ýylgyrды,
Kejir saçlaryn,
Şuglazar elleri assa boýlady.
Bilbil deý hoşzyban bulaga dönüp,
Saralan gözlerme keşbin jaýladym.
Gyz ýazdy guruşan aýaklaryny,
Ýaşyl meýdan ýaly gujagym açdym,
Uly çynar ýaly altyn güneşden,
Teňnejikler ýasap,
Üstünden seçdim.
Şonda ýüregime ömrüni sapdy.
Unutdy günleriň zille daşlaryn,
Ähli genji-känin,
Dökdi üstümdim –
Bilýur zerresi deý
Göz ýaşlaryny.

Özbekçeden terjime eden Gurban GURBANOW. Goşgular